

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 36:

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelsesløn.

Af Erling Olsen (S) m.fl.

(Fremsat 8/11 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Undervisningsministeren (Bertel Haarder):**

Som jeg sagde sidste gang, vi havde dette interessante forslag til behandling, er det vanskeligt at vurdere dets statsfinansielle virkninger. Forslagsstillerne lægger megen vægt på beskæftigelsesvirkningen og regner således med en besparelse på 750 mill. kr. på dagpengeområdet. Vi mener, det er tvivlsomt, om forslaget vil have denne effekt, og vil gerne stille et tillægsspørgsmål. Hvis det har denne effekt, hvad er så virkningen på betalingsbalancen?

Ifølge forslaget skal de uddannelsessøgendes økonomi forbedres dels gennem forbedrede lånemuligheder, den såkaldte forskudsløn, dels gennem en højere egenindtægtsgrænse. Jeg vil gøre opmærksom på, at under de eksisterende regler, hvorefter man kan få rentelette statslån, har kun cirka halvdelen af de uddannelsessøgende faktisk ønsket at tage rentelette lån. De vil hellere arbejde i studietiden og slippe for rentebyrden og tilbagebetalingspligten efter uddannelsens afslutning.

Der er altså noget, der tyder på, at de studerende, også i det tilfælde, hvor man kalder det forskudsløn, vil foretrække at slippe for gæld af nogen art. Det er sandsynligvis de høje renter i 1970'erne og de deraf følgende eksplosivt voksende gældsbyrder, der har gjort den nuværende generation af unge nervøse ved at tage lån. Derfor er jeg ikke sik-

ker på, at tanken om forskudsløn vil være så populær, som forslagsstillerne tror. De unge vil hurtigt opdage, at de skal betale tilbage.

Jeg må gøre opmærksom på, at det angivne antal uddannelsessøgende, som påbegynder en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, ikke helt svarer til det faktiske antal. Tallet er skønnet for lavt.

Forslaget vil altså blive dyrere end forudsat, eller også vil tilbagebetalingsbyrden blive større end forudsat.

Forudsætningen om, at folk med en videregående uddannelse i de første 5 år efter uddannelsens afslutning gennemsnitligt tjener 184.000 kr. årligt, er nok også for optimistisk. Hvis de tjener mindre, vil det yderligere medvirke til at øge tilbagebetalingsbyrden eller gøre forslaget dyrere for samfundet.

Ligevægtsobligationsmassen i de til forslaget knyttede beregninger er sandsynligvis sat for lavt. De undersøgelser og vurderinger, der er foretaget vedrørende forslaget, tyder ikke på, at det vil være udgiftsneutralt. Hertil kommer, at forbedringen i forslaget desværre øger de uddannelsessøgendes lånebyrde eller statens udgifter. Selv om det er statslån og ikke banklån, det drejer sig om, er jeg bange for, at mange uddannelsessøgende vil foretrække stipendier fremfor forskudsløn og derfor ikke vil benytte dette tilbud fra socialdemokratiet.

Men som sagt: ingen kan benægte, at det er et interessant forslag. Vi må blot se i øjnene, at af intet kommer intet, undtagen lommeuld. Man kan ikke pludselig trylle en stor forbedring for de studerende frem, uden at det enten giver offentlige udgifter eller stærkt stigende lånebyrder. Det er vores situation.

Regeringen vil komme med et udspil på dette felt, muligvis i flere etaper. Vi føler ligesom socialdemokratiet, at der er brug for handling. Vi agter at handle og præsentere forslaget for folketinget i denne samling. Vi vil nok i højere grad end forslagsstillerne satse på stipendier, men vi er enige med forslagsstillerne i, at det vigtigste er, at der i starten af uddannelsen gives stipendier. Så må der senere hen gerne være en større låneandel. På dette punkt og sikkert på andre punkter tror jeg vi kan mødes, men jeg må bede forslagsstillerne om at afvente, at regeringen afslutter sine overvejelser, før vi kan optage nærmere forhandlinger om en SU-forbedring.